Torsdag, den 17. september 2020

P9_TA(2020)0232

Situationen i Rusland: forgiftningen af Alekséj Naválnyj

Europa-Parlamentets beslutning af 17. september 2020 om situationen i Rusland: forgiftningen af Alekséj Naválnyj (2020/2777(RSP))

(2021/C 385/13)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om situationen i Rusland,

— der henviser til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder,

— der henviser til Den Russiske Føderations forfatning, navnlig kapitel 2 og specifikt artikel 29, som beskytter ytringsfriheden, og til de internationale menneskerettighedsforpligtelser, som Rusland har påtaget sig som medlem af Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) og FN,

— der henviser til erklæringen på vegne af EU fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om forgiftningen af Aleksej Navalnyj af 3. september 2020,

— der henviser til erklæringerne fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik af 24. august 2020 og af 2. september 2020 om forgiftningen af Aleksej Navalnyj,

— der henviser til erklæringen af 8. september 2020 fra FN's højkommissær for menneskerettigheder, Michelle Bachelet, hvori der kræves en uafhængig undersøgelse af forgiftningen af Aleksej Navalnyj,

— der henviser til erklæringerne fra G7-landenes udenrigsministre af 8. september 2020 om forgiftningen af Aleksej Navalnyj,

— der henviser til konventionen om forbud mod udvikling, fremstilling, oplagring og anvendelse af kemiske våben og sådanne våbens tilintetgørelse (konventionen om kemiske våben), som forbyder anvendelse, udvikling, fremstilling, oplagring og overførsel af kemiske våben,

— der henviser til den enstemmige vedtagelse af afgørelse C-24/DEC.4 og C-24/DEC.5 på den 24. samling i Konferencen af Deltagende Stater under konventionen om kemiske våben af 27. november 2019, der tilføjer de organiske fosforholdige Novitjok-nervegasser til skema 1 i bilaget om kemikalier til konventionen, og til ikrafttrædelsen af disse afgørelser den 7. juni 2020,

— der henviser til erklæringen af 24. august 2020 fra hospitalet Charité — Universitätsmedizin Berlin om, at Aleksej Navalnyj var offer for en forgiftning med en kemisk nervegas,

— der henviser til den tyske forbundsregerings erklæring af 2. september 2020, hvori den indtrængende opfordrer den russiske regering til at fremsætte en erklæring om hændelsen og på det kraftigste fordømmer angrebet,

— der henviser til erklæringen af 3. september 2020 fra generaldirektøren for Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben (OPCW) vedrørende påstande om anvendelse af kemiske våben mod Aleksej Navalnyj, der understreger, at enhver forgiftning af en person ved hjælp af en nervegas i henhold til konventionen om kemiske våben betragtes som anvendelse af kemiske våben,

— der henviser til artikel 5 i verdenserklæringen om menneskerettigheder og artikel 7 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, der begge fastslår, at ingen må underkastes tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, og som Den Russiske Føderation har tiltrådt,

— der henviser til erklæringen om individers, gruppers og samfundsorganers ret til og ansvar for at fremme og beskytte universelt anerkendte menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, som blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 9. december 1998,

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at Aleksej Navalnyj, en ledende russisk oppositionspolitiker, advokat, blogger og antikorruptionsaktivist, har afsløret en lang række korruptionsanliggender, der involverer erhvervsvirksomheder og russiske politikere, og har stået i spidsen for adskillige offentlige protester over hele Rusland og er blevet en af de få reelle ledere af den russiske opposition; der henviser til, at han tidligere er blevet tilbageholdt, anholdt og dømt i et forsøg på at standse hans politiske og offentlige aktiviteter; der henviser til, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastslået, at en række af disse procedurer er udtryk for misbrug og i strid med princippet om en retfærdig rettergang; der henviser til, at Aleksej Navalnyj i 2017 blev fysisk angrebet ved hjælp af et medicinsk desinfektionsmiddel, som gjorde ham næsten blind, og angiveligt blev udsat for forgiftning under sin tilbageholdelse i 2019; der henviser til, at ingen af gerningsmændene i disse sager er blevet retsforfulgt;

B. der henviser til, at Aleksej Navalnyj efter sigende gik i koma den 20. august 2020 om bord på et russisk indenrigsfly, blev transporteret til et hospital i den russiske by Omsk og på anmodning af sin familie har modtaget lægebehandling på Charité-hospitalet i Berlin siden den 22. august 2020;

C. der henviser til, at attentatforsøget mod Aleksej Navalnyj fandt sted i tiden op til lokal- og regionalvalget i Rusland den 13. september 2020, hvor han og hans team havde været aktivt involveret i at indføre en strategi for »intelligent stemmeafgivning« med henblik på at besejre Putin-regimets kandidater; der henviser til, at dette kaster et særligt bekymrende lys over demokratiets tilstand, de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne i landet;

D. der henviser til, at Aleksej Navalnyj lige inden forgiftningsforsøget befandt sig i Novosibirsk og Tomsk, hvor han undersøgte korruptionssager blandt de lokale guvernører; der henviser til, at Aleksej Navalnyj gennem sine antikorruptionsaktiviteter i regionerne øgede bevidstheden om sådanne sager i den lokale offentlighed og som følge heraf øgede valgdeltagelsen ved regionalvalget og mobiliserede oppositionens stemmer; der henviser til, at Aleksej Navalnyj har etableret et system med 40 regionale kontorer rundt om i landet, som på permanent basis kontrollerer de lokale myndigheder, men som også udsættes for intimidering og forfølgelse fra de russiske myndigheders side;

E. der henviser til, at Aleksej Navalnyj udtrykte sin stærke støtte til demonstranterne i Khabarovsk og Hviderusland og anså forandringerne i Hviderusland for at være en inspiration for Ruslands befolkning;

F. der henviser til, at politiske mord og forgiftninger i Rusland er systemiske instrumenter, som regimet anvender for bevidst at angribe oppositionen; der henviser til, at dette forværres yderligere af myndighedernes manglende vilje til at foretage en grundig efterforskning af de politisk motiverede mord og mordforsøg på Anna Politkovskaja, Boris Nemtsov, Sergej Protasanov, Vladimir Kara-Mursa m.fl.; der henviser til, at repræsentanter for oppositionen systematisk udsættes for verbale angreb, personlige smædekampagner og umenneskeliggørelse af regeringen eller regeringsvenlige medier;

G. der henviser til, at dette nylige mordforsøg blot er det seneste eksempel på de meget alvorlige tilbageskridt med hensyn til beskyttelse af menneskerettighederne og respekt for de fælles demokratiske principper og retsstatsprincippet i Den Russiske Føderation;

H. der henviser til, at den fortsatte undertrykkelse af social kritik forstærkes som følge af straffriheden for politiet og for sikkerhedsstyrkerne samt af domstolenes uvilje til at retsforfølge de egentlige gerningsmænd til disse forbrydelser, som ikke blot går ustraffet hen, men sågar belønnes af Kreml;

I. der henviser til, at der ifølge den anerkendte russiske menneskerettighedsorganisation Memorial er over 300 politiske og religiøse fanger i Den Russiske Føderation; der henviser til, at EU udviser solidaritet med alle systemkritikere og den russiske befolkning, der til trods for truslen mod deres frihed og liv og presset fra Kreml og de russiske myndigheder fortsætter kampen for frihed, menneskerettigheder og demokrati;

J. der henviser til, at politisk motiverede mord og mordforsøg fra den russiske efterretningstjenestes side har en direkte indvirkning på EU's indre sikkerhed;

K. der henviser til, at hospitalet Charité — Universitätsmedizin Berlin har konkluderet, at Aleksej Navalnyj blev forgiftet af en kemisk nervegas i Novitjok-gruppen, som er en militær nervegas udviklet af Sovjetunionen og Den Russiske Føderation; der henviser til, at denne konstatering er blevet bekræftet af et specialiseret laboratorium inden for rammerne af de tyske væbnede styrker og af flere andre laboratorier, der arbejder uafhængigt; der henviser til, at Novitjok-nervegassen for nylig, nemlig i marts 2018, på EU's område blev anvendt i et angreb på den tidligere russiske efterretningsofficer Sergej Skripal og hans datter, Julia Skripal, i Salisbury, Det Forenede Kongerige, hvilket også utilsigtet kostede Dawn Sturgess, som boede i Amesbury, livet;

L. der henviser til, at russiske læger var de første til at behandle Aleksej Navalnyj for forgiftning og senere hævdede, at der ikke fandtes spor af gift i hans krop og forsøgte at forhindre ham i at blive transporteret ud af landet, og der henviser til, at de russiske myndigheder benægter enhver forbindelse til hændelsen;

M. der henviser til, at Novitjok-nervegassen er et instrument, der er udviklet til og kun er tilgængeligt for militære strukturer og for sikkerhedstjenesterne i Rusland; der henviser til, at sådanne stoffer reguleres af russisk lovgivning; der henviser til, at Novitjok-nervegassen er et kemisk våben, som kun kan udvikles i statsejede militære laboratorier og ikke kan erhverves af privatpersoner; der henviser til, at skulle dette imidlertid ske, er det en overtrædelse af Ruslands internationale retlige forpligtelser;

N. der henviser til, at Rådet har opfordret de russiske myndigheder til at gennemføre en grundig undersøgelse af attentatforsøget mod Aleksej Navalnyj, har opfordret til en fælles international reaktion og forbeholdt sig ret til at træffe passende foranstaltninger, herunder restriktive foranstaltninger;

O. der henviser til, at enhver forgiftning af en person ved brug af en nervegas i henhold til konventionen om kemiske våben betragtes som anvendelse af kemiske våben, og der henviser til, at enhvers brug af kemiske våben under enhver omstændighed udgør en alvorlig overtrædelse af folkeretten og internationale menneskerettighedsstandarder; der henviser til, at Novitjok efter den enstemmige vedtagelse af to forslag i denne retning, herunder et forslag fra Den Russiske Føderation, blev tilføjet til listen over stoffer, der kontrolleres under konventionen om kemiske våben, og derfor er underlagt de strengeste retningslinjer for kontrol i henhold til konventionen;

P. der henviser til, at retten til tanke- og ytringsfrihed, retten til foreningsfrihed og retten til at deltage i fredelige forsamlinger er nedfældet i Den Russiske Føderations forfatning;

Q. der henviser til, at russiske statskontrollerede informationskanaler forsøger at mørklægge de russiske myndigheders ansvar for mordforsøget på Aleksej Navalnyj ved at sprede desinformation og flytte fokus fra de vedvarende krænkelser af demokrati, retsstatsprincippet, de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne i Den Russiske Føderation;

R. der henviser til, at de regionale valg i Rusland den 13. september 2020 resulterede i et rekordstort antal klager over forfalskning af resultaterne; der henviser til, at i de byer, som Aleksej Navalnyj havde besøgt inden forgiftningsforsøget (Novosibirsk og Tomsk), viste hans system for intelligent stemmeafgivning sig at være effektivt og bidrog til at besejre Putins kandidater;

S. der henviser til, at Europa-Parlamentet officielt har konkluderet, at Rusland ikke længere kan betragtes som en »strategisk partner«, også i lyset af dets fjendtlige udenrigspolitik, der omfatter militære interventioner og ulovlige aktiviteter i tredjelande;

1. fordømmer på det kraftigste attentatforsøget mod Aleksej Navalnyj og udtrykker sin dybeste bekymring over den gentagne anvendelse af kemisk nervegas mod russiske statsborgere;

2. minder om, at brugen af kemiske våben under alle omstændigheder udgør en strafbar handling i henhold til folkeretten, navnlig i henhold til konventionen om kemiske våben;

3. understreger, at attentatforsøget mod Aleksej Navalnyj var et led i en systemisk indsats for at bringe ham og andre systemkritikere til tavshed, og at det havde til formål at hindre ham og sådanne andre systemkritikere i at afsløre yderligere alvorlig korruption i regimet og generelt hindre politisk opposition i landet, navnlig med henblik på at påvirke det lokale og regionale suppleringsvalg i Rusland den 11.-13. september 2020;

4. gentager, at sagen om Aleksej Navalnyj er et led i en bredere russisk politik, der fokuserer på at undertrykke interne politikker og aggressive handlinger i hele verden, skabe ustabilitet og kaos, genstabilisere landets indflydelsessfære og dominans og undergrave den regelbaserede internationale orden;

5. anmoder om, at der omgående indledes en international efterforskning (med inddragelse af EU, FN, Europarådet, deres allierede og OPCW), og understreger, at det er fast besluttet på at bidrage til en sådan efterforskning; opfordrer Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben til at foretage en detaljeret undersøgelse af overtrædelser af Ruslands internationale forpligtelser på dette område; opfordrer de russiske myndigheder til at samarbejde fuldt ud med OPCW med henblik på at sikre en upartisk international efterforskning og med henblik på at stille de ansvarlige for den forbrydelse, som er begået mod Aleksej Navalnyj, til ansvar;

6. opfordrer Rådet for Udenrigsanliggender til at tage aktiv stilling til dette spørgsmål på dets møde den 21. september 2020; kræver, at EU snarest muligt udarbejder en liste over ambitiøse restriktive foranstaltninger over for Rusland og styrker sine eksisterende sanktioner over for Rusland; opfordrer indtrængende til anvendelse af sådanne sanktionsmekanismer, som gør det muligt at indsamle og indefryse europæiske aktiver, der tilhører korrupte personer i overensstemmelse med de forhold, der er dokumenteret af Aleksej Navalnyjs antikorruptionsfond;

7. opfordrer de russiske myndigheder til at standse chikane, intimidering, vold og undertrykkelse af deres politiske modstandere ved at sætte en stopper for den fremherskende straffrihed, som allerede har ført til, at mange journalister, menneskerettighedsforkæmpere og oppositionspolitikere har mistet livet; understreger nødvendigheden af at sikre, at sådanne enkeltpersoner er i stand til at udføre deres legitime og nyttige aktiviteter uden frygt for indblanding og uden frygt for deres, deres familiemedlemmers eller deres venners liv;

8. opfordrer EU til løbende at kræve, at Rusland ophæver eller ændrer al lovgivning, der er uforenelig med internationale standarder, herunder de ulovligt vedtagne nye ændringer af den russiske forfatning og de retlige rammer for valg og lovgivningen om udenlandske agenter og uønskede organisationer med henblik på at fremme pluralisme og frie og retfærdige valg i overensstemmelse med internationale standarder, samt til at skabe lige betingelser for kandidater fra oppositionen;

9. udtrykker sin solidaritet med de demokratiske kræfter i Rusland, som kæmper for et åbent og frit samfund, og sin støtte til alle enkeltpersoner og organisationer, som er mål for angreb og undertrykkelse;

10. understreger Den Russiske Føderations pligt til som medlem af FN's Sikkerhedsråd at respektere folkeretten, de relevante aftaler og konventioner og til fuldt ud at overholde sine internationale forpligtelser, herunder samarbejde med OPCW om undersøgelse af enhver overtrædelse af konventionen om kemiske våben;

11. opfordrer indtrængende Den Russiske Føderation til straks at adressere de spørgsmål, som det internationale samfund har rejst, og til øjeblikkeligt at give OPCW fuldt og komplet indblik i Novichok-programmet;

12. understreger, at Den Russiske Føderation som medlem af Europarådet og OSCE har forpligtet sig til at respektere de grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettighederne og retsstatsprincippet som nedfældet i den europæiske menneskerettighedskonvention og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder;

13. opfordrer NF/HR og EU-Udenrigstjenesten til at sikre, at alle tilfælde af retsforfølgelse af politiske grunde tages op under menneskerettighedskonsultationerne mellem EU og Rusland, når disse genoptages, og til formelt at afkræve Ruslands repræsentanter under disse konsultationer svar i hvert enkelt tilfælde; opfordrer formændene for Rådet og Kommissionen og NF/HR til fortsat nøje at følge disse sager og tage disse spørgsmål op i forskellige sammenhænge og på møder med Rusland, samt til at orientere Parlamentet om drøftelserne med de russiske myndigheder;

14. opfordrer medlemsstaterne til at samordne deres holdninger over for Rusland og til at tale med én stemme i bilaterale og multilaterale fora med de russiske myndigheder;

15. gentager, at det er yderst presserende, at der iværksættes en grundig og strategisk revurdering af EU's forbindelser med Rusland, som bør omfatte følgende principper:

a. at opfordre NF/HR til at gennemgå EU's politik over for Rusland og de fem EU-principper for forbindelserne med Rusland og udvikle en ny omfattende strategi, som vil være betinget af de russiske lederes og myndigheders videre udvikling med hensyn til demokrati, retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne

b. at opfordre medlemsstaterne til fortsat at isolere Rusland i internationale fora (såsom G7 og andre fora) og til at foretage en kritisk gennemgang af EU's samarbejde med Rusland gennem forskellige udenrigspolitiske platforme

c. at opfordre Rådet til at prioritere godkendelsen af EU's Magnitskij-lignende sanktionsmekanisme for menneskerettigheder og dens gennemførelse i den nærmeste fremtid, som vil omfatte en liste over enkeltpersoner, og som også kan omfatte sektorbestemte sanktioner rettet mod det russiske regime

d. i lyset af Navalnyj-sagen at gentage sin tidligere holdning om at standse Nord Stream 2-projektet

e. at opfordre Rådet til at vedtage en EU-strategi til støtte for russiske systemkritikere, ikkestatslige organisationer og civilsamfundsorganisationer og uafhængige medier/journalister ved til fulde at anvende mekanismer til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere, skabe yderligere muligheder for unge russere for at studere i EU og bistå ved etableringen af et russisk universitet i eksil i en af medlemsstaterne

f. at opfordre Rådet til straks at påbegynde forberedelserne til og vedtage en EU-strategi for fremtidige forbindelser med et demokratisk Rusland, herunder en bred vifte af incitamenter og betingelser til at styrke de nationale tendenser hen imod frihed og demokrati;

16. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Den Russiske Føderations præsident, regering og parlament.